

välkomna

ett samtal om Arvids första 10
levnads månader
&
tidigt insatt stimulans till
kommunikation och förberedelse
till språk

Irène Johansson

Sara Sjöberg

Communicare att göra gemensamt

Ett innehåll
budskap

Ett syfte

- Omedvetet
- medvetet

Verktyg

- Språkliga- tal, tecken, skrift
- Extralingvistiska
- Paralingvistiska

Kommunikationssystemet

Sändare

Behov
Vilja
Förväntan
Erfarenhet
Kunskap
Färdighet

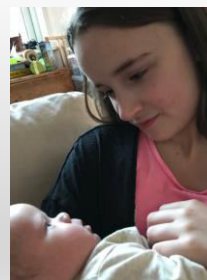
Kanal

Mottagare

Behov
Vilja
Förväntan
Erfarenhet
Kunskap
Färdighet

Storasyter
anpassar sin
kommunikation
utifrån
sin förväntan på
lillebrors förmåga
att förstå

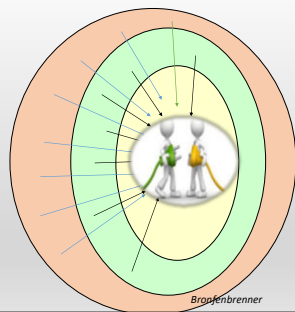

Storasyter tolkar
lillebrors
kommunikation
utifrån
sin förväntan och
förkunskaper

Kommunikationssystemet är inbäddat i större system

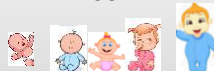
Öppet för påverkan
av
historiska kulturella
sociala faktorer

VANETÄNKANDE
VANEKOMMUNIKATION
VANEHANDLING

Hur började det för oss?

1981

3 veckor 3 mån 7 mån 17 mån

Hembaserad intervention

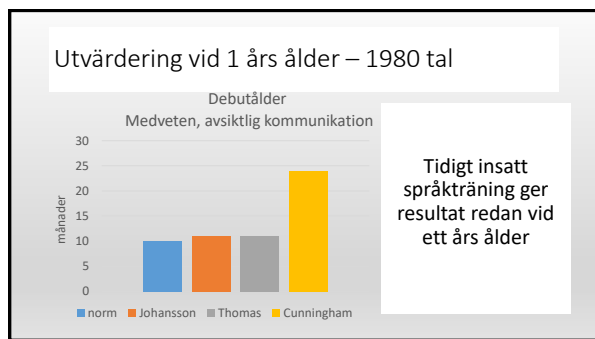
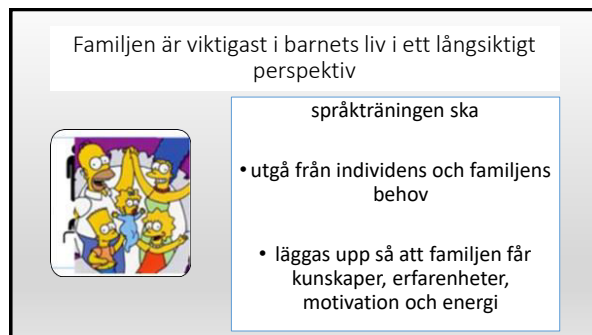
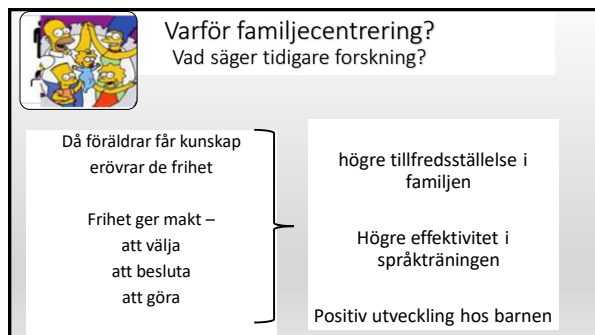
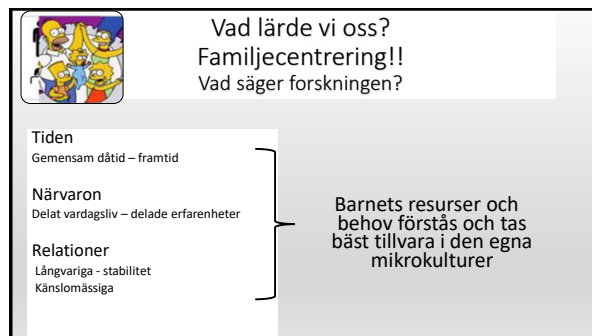
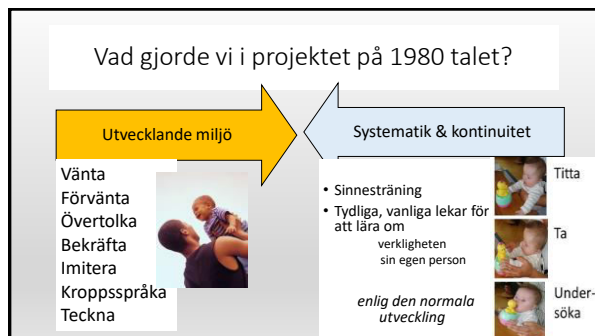
Häpnadsväckande resultat

1983

Forskningsprojekt "Tidig
språkstimulering"

11 logopedier – 30 nyfödda
barn med Downs syndrom

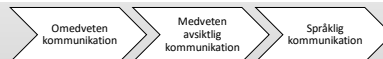
Familjefokus
Empowerment
Metodik-material

Arvid och hans familj

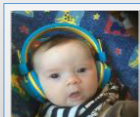
Allt hänger samman i utvecklingen

Det ena förbereder det andra
som är förutsättning
för det tredje

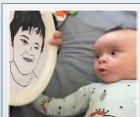

Långsiktigt mål för Arvid

3 dimensioner av det långsiktiga målet

Kommunikationens
verktyg

Kommunikationens
innehåll

Kommunikationens
användning

Metodiken

Familjen & Sociala nätverket

Medvetenhet
Färdighet
Kunskap
Prosodiskt tecknande
Empowerment

Arvid

riktad stimulans/övning

Individuell anpassning
Små stegens progression
Systematik
Kontinuitet - upprepning
Utmaning – steget före

Lathund – vårt verktyg

	mål	övningen	utvärdering
 Kommunikationens verktyg Kropp/hud Öga Öra Hand/arm			
 Kommunikationens innehåll Ordning/mönster Kvaliteter Ting Rum Relationer			
 Kommunikationens användning Imitation Turtagning Kommunikativa handlingar			

Arvids övningsprogression; Verktygen

Lathund	1	2	3	4
Hud/kropp	Ritual för massage	Massage – samma ritual varje gång	Massage – samma ritual Speciellt finger/tå stimulus	Massage – ramsa Förväntan - Turtagning
Öga	Blickkontakt	Följa rörelse med blicken • mittlinje – vänster • Mittlinje – höger	Rikta blick till ljudkälla Följa rörelse med blicken vertikalt horisontellt cirkelrörelse	Följa avbruten rörelsebana med blick blickväxling 2 saker
Öra	cv/cv: C=b V=alla vokaler	CV:cv C=s V=alla vokaler	cvCV: C=m V=alla vokaler	CV:CV C=c V=alla vokaler
Hand/arm	Slumprörelser hand/arm	Slumprörelser fot/ben	Gripa – hålla kvar	Sträcka sig mot - kroppens mittlinje

Arvids övningsprogression; Verktygen

Lathund	5	6	7	8
Hud/kropp	Turtagningsmassage ramsa	Turtagningsmassage ramsa	Turtagningsmassage ramsa	Turtagningsmassage ramsa
öga	Blickväxling 3 saker Blicken styr kroppsrörelse	Samordning öga-öra	Uppmärksamhets-skifte Avbryta aktivitet och rikta blick mot ljudkälla	Uppmärksamhets-skifte
öra	cvcvCV: C=d V=alla vokaler	CV:cvcv C=f V=alla vokaler	cvCV:cv C=n V=alla vokaler	cv cvCV: CV:cv *cvCV C=v V=alla
Hand/arm	Sträcka sig mot/ta i olika riktningar	Samordning hand-mun - kroppens mittlinje	ta två föremål samtidigt, ett i vardera handen	flytta föremål mellan händerna

Kommunikationens verktyg
Kroppen/Huden

Närhet – trygghet -
anknytning

Kroppen som helhet och
delar

Diskriminera/tolka
innebörd av olika
taktill stimulans

Verktyget Kroppen - massage

Kroppen är utgångspunkten för
orientering i världen

Huden är kroppens största yta för
stimuli

Ritual
Förväntan
Turtagning
"Parallell talk"

Verktyget Kroppen - ramsor

Rytm
Ritual
Förväntan
Framförhållning
turtagning

Verktyget ögat

- Bekräftelse- Acceptans
- Gemenskap – delaktighet
- Emotion - behov
- Uppmärksamhet - intresse
- Kommunikativa handlingar

- Ömsesidig blick
- Delad blick
- Styrande blick

Nära - avstånd

Verktyget ögat - blickkontakt

Ömsesidig blick

DU-OCH-JAG

Bara VI

Verktyget Ögat – följa rörelse med blicken

- Från mittlinje – vänster
- Från mittlinje – höger
- Från mittlinje – uppåt
- Från mittlinje – nedåt
- Från vänster – höger
- Från höger – vänster
- Uppifrån – nedåt
- Nedifrån – uppåt
- cirkelrörelse

Verktyget Ögat – följa avbruten rörelse

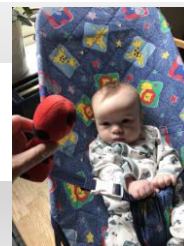
Följa rörelsen med blicken
Framförhållning med blicken
Uthållighet

Verktyget Örat – samordning öga-öra

Lyssna
Söka ljudkällan med blicken
Fokusera blicken

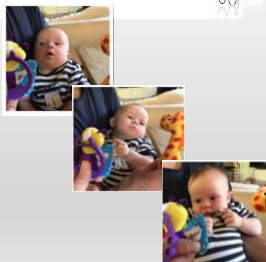
Verktyget Ögat - Blickväxling

Fokusera ett föremål
Växla fokus till nästa föremål
Återta fokus på första föremålet

Växling mellan två saker
mellan tre saker

Växling ögonkontakt – fokus på
föremål

Verktyget Ögat - samordning öga-hand-mun

Titta

Ta

Smaka

Verktuget Ögat – blicken styr kroppsrörelse

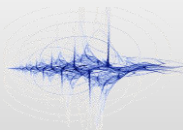
Rotation

- Från mittlinje – höger
- Från mittlinje – vänster

Uppmärksamhet
Koncentration
uthållighet

Verktuget örat

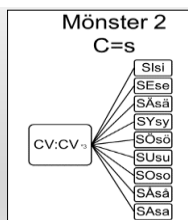

- Uppmärksamhet
- Orientering
- Diskrimination
- Uthållighet
- Igenkänning
- förståelse

Språkliga (talet) och icke-språkliga ljud

Verktuget Örat - avlyssningsramsa

Mönster 2 C=s

Verktuget hand/arm

Slumprörelser
Vanerörelser
Medvetna rörelser
Avsiktliga rörelser

Gripa; mellanhandgrepp, tumme/mellanfingrar
Ta-hålla kvar
Sträcka sig efter
Samarbete höger-vänster
hand
Samordning öga-hand

- Gest
- Pekning
- Tecken

Verktuget Hand/Arm slumprörelser

Föremål i rörelse av en slump

Associera

Bli medveten om

Verktuget Hand/arm - gripa – hålla kvar

En hand
Två händer i samarbete
I kroppens mittlinje
Utanför kroppens mittlinje

Verktuget Hand/Arm – sträcka sig mot - ta

En hand
Två händer i samarbete

kroppens mittlinje
Utanför kroppens mittlinje

Verktuget Hand/Arm – ta två föremål – hålla kvar

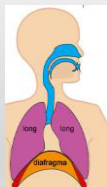
I kroppens mittlinje
Utanför kroppens mittlinje

Greppvänliga saker
Mindre greppvänliga

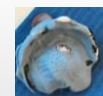

Kommunikationens verktyg Talorganen

Andas
Suga
Svälja
Äta
Dricka
Tala

Andning
Röstbildning
Artikulation

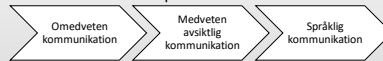

Lathund – vårt verktyg

	mål	övningen	utvärdering
Kommunikationens verktyg Kropp/hud Öga Öra Hand/arm			
Kommunikationens innehåll Ordning/mönster Kvaliteter Ting Rum Relationer			
Kommunikationens användning Imitation Turtagning Kommunikativa handlingar			

All kommunikation handlar om något

Innehåll i språket förbereds under den förspråkliga perioden

Barnet erfar/lär

- Det finns en ordning – mönster
- Det finns egenskaper
- Det finns ting
- Det finns ett rum
- Det finns relationer

Förberedelse av innehåll – Det finns en ordning i världen

Det finns en ordning

I tid
I rum
I handling.

Ritualer

Det ena kommer före det andra

Förberedelse av innehåll – det finns mönster

Mönster är helheter där delarna har speciella relationer

Visuella mönster
Auditiva mönster

Förberedelse av innehåll - det finns egenskaper

Taktila
Visuella
Auditiva

Egenskaper kan delas av flera

Förberedelse av innehåll- det finns personer

Personer kan man

Se på
Ta på/känna på
Höra på
Lukta på

Personer kan hanteras
Personer kan avbildas

Förberedelse av innehåll det finns ting

Ting kan man
Se på
Ta på/känna på
Höra på
Lukta på
Smaka på

Ting kan hanteras
Ting hanteras på specifika sätt
Ting kan avbildas

Förberedelse av innehåll - det finns rum

Rummet har ett djup

I rummet finns det figurer och bakgrund

Förberedelse av innehåll- det finns relationer

Det ena leder till det andra

Slump
Association
Medvetenhet

Förberedelse av innehåll - det finns relationer

Jag finns i världen

Jag ser det som är i rummet
Jag ser inte det som är i rummet
Jag ser det som är i rummet igen – på samma sätt

Förberedelse av innehåll-det finns relationer

Det finns ting i världen.

Det finns,
De kan bli borta
De kan komma tillbaka

Lathunden – vårt verktyg

	mål	övningen	utvärdering
Kommunikationens verktyg Kropp/hud Öga Öra Hand/arm			
Kommunikationens innehåll Ordning/mönster Kvaliteter Ting Rum Relationer			
Kommunikationens användning Imitation Turtagning Kommunikativa handlingar			

Kommunikationens användning - spegling

Första levnadstimmar;
Samtidighet mellan mors/fars röst
och barnets rörelser

Spegling av Arvids uttryck
Omedvetet
Samtidighet
Gemenskap
delaktighet

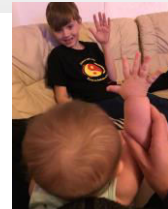

Kommunikationens användning- styrd spegling

Omedveten spegling
Styrd spegling

Omedvetet
handgriplig hjälp
Medvetet
Samtidighet
Gemenskap
delaktighet

Kommunikationens användning -imitation

Protoimitation
Imitation

Omedveten
Medveten
Avsiktlig

Samtidighet Gemenskap delaktighet

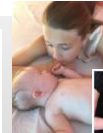
Kommunikationens användning turtagning

Samtidighet
Växelmönster
Min tur – din tur

Omedvetet
Medvetet

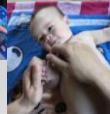
VÄNTA på svar

Blick

rörelse

mimik

Kommunikationens användning- kommunikativa handlingar

Behovsyttringar
Känsloyttringar
Viljeyttringar

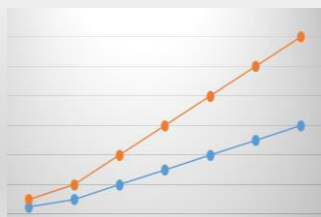
Omedvetenhet
Övertolkning
Associationer
Medvetenhet
Avsiktlig

Arvid är på-väg-mot medveten och avsiktlig

- Imitation
- Protokonsversation; genomföra ett samtal men utan ord.
 - Din tur – min tur
 - Påbörja – upprätthålla (svara) – avsluta
- Kommunikativa handlingar
 - Jag vill/vill inte
 - Jag vill ha
 - Jag vill att du gör
 - Jag är/se mig

Matteuseffekten

Tack för uppmärksamheten

